

GJETJET DHE REKOMANDIMET E STUDIMIT

HARTIMI I ARGUMENTIT PËR INVESTIMIN NË KUJDESIN UNIVERSAL PA PAGESË PËR FËMIJËT NË SHQIPËRI

NJË ANALIZË E KOSTOVE TË KUJDESIT PËR FËMIJËT, EFEKTEVE MBI TË ARDHURAT
FISKALE DHE CENUESHMËRISË SHUMËDIMENSIONALE ME NË QENDËR GJININË

Studimi jep prova konkrete se si investimet publike me ndjeshmëri gjinore kanë efekte të rëndësishme lidhur me faktin se kush përfiton nga kujdesi për fëmijën dhe hapja e vendeve të punës. Përtej “kush” përfiton, raporti paraqet edhe një analizë krahasimore të “sa dhe çfarë lloji përfitimi” mund të pritet nga çdo dollar shtesë shpenzimesh publike me ndjeshmëri gjinore, krahasuar me shpenzimin në kujdesin universal për fëmijën që nuk merr parasysh gjininë.

Gjetjet e studimit tregojnë se mbështetja e zgjerimit të kujdesit universal për fëmijët do të sillte shumë më tepër përfitime në zhvillimin e fëmijërisë së hershme, përfshirë vende pune gjithsej dhe në veçanti shumë më tepër vende pune për gratë në shumë sektorë miqësorë me gjininë, megjithatë duke hapur një numër të konsiderueshëm vendesh pune për burrat. Këto vende pune janë gjithashtu edhe të një cilësie më të lartë: një numër i konsiderueshëm i tyre është për punëtorët me nivel të ulët aftësish nga familje me të ardhura më të ulëta (për shembull 30%), dhe për punëtorët e papunë. Së fundmi, efekti i kombinuar mbi kërkesën dhe ofertën për fuqi punëtore, si dhe ndikimin e zgjerimit të kujdesit universal për fëmijën mbi uljen e varfërisë do të ishte i konsiderueshëm, duke krijuar në të njëjtën kohë kërkesë për punësim në favor të grave, duke rritur ofertën e grave për punësim dhe duke shtuar familjet me dy burime të ardhurash. Kështu, investimet publike me ndjeshmëri gjinore (politikat fiskale) nuk janë pozitive vetëm për gratë, por edhe për burrat, të papunët, personat me nivel të ulët aftësish dhe të varfrit.

Rezultatet Kyçe të Studimit Kujdesi Universal dhe i Besueshëm për Fëmijën është i Nevojshëm dhe Ekonomikisht i Zbatueshëm në Shqipëri

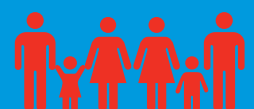
- Prindërit kanë nevojë për kujdes të besueshëm për fëmijën me qëllim trajtimin e punës së papaguar të kujdesit dhe në mënyrë që të kthehen në punë.
- Prindërit, dhe veçanërisht gratë, ka vuajtur dëme të konsiderueshme ekonomike nga puna e papaguar e kujdesit, përfshirë edhe gjatë pandemisë.
- Zgjerimi dhe përmirësimi i kujdesit për fëmijën mund të hapë vende të mira pune për gratë, veçanërisht gratë e cenushme (nga këndvështrimi shoqëror dhe ekonomik).
- Kujdesi për fëmijën duhet të jetë i strukturuar për të akomoduar realitetet e familjeve, përfshirë jetën gjatë dhe pas pandemisë.
- Investimet në ofertën e kujdesit për fëmijën janë të nevojshme dhe të realizueshme për të siguruar që familjeve u sigurohet disponueshmëria për të cilën kanë nevojë, dhe për të arritur kthimin e investimit në periudhën afatgjatë.

Trajtimi i Kujdesit Universal për Fëmijën

Investimet publike në kujdesin universal për fëmijën lidhen me disa fusha themelore si:

- a) Rritjen e ndërgjegjësimit dhe kapaciteteve në ministritë përkatëse lidhur me angazhimet e qeverisë për rëndësinë e kujdesit që krijon një mundësi për të garantuar që shërbimet e kujdesit të financohen në mënyrë të përshtatshme ose që investimet me ndjeshmëri gjinore (kujdesi i papaguar) të rriten.
- b) Rritjen e transparencës së shpërndarjes dhe proceseve të buxhetit në kujdesin për fëmijët.
- c) Rishpërndarjen e përgjegjësive të kujdesit midis grave dhe burrave, që duhet të jetë objektiv qendror i politikave të kujdesit.
- d) Rritjen e caktimeve të burimeve për kujdesin për fëmijën (shëndetësi, arsim dhe mirëqenie sociale)
- e) Rijetëzimin social dhe jo vetëm fizik, infrastrukturë përmes investimeve në sektorin e kujdesit.
- f) Forcimin e politikave të kujdesit për fëmijën në investimet që i japin përparësi kujdesit për fëmijën, përmes modeleve të përshtatshme.
- g) Investimit në shërbime kujdesi cilësore, politika kujdesi, dhe infrastrukturën përkatëse për kujdesin me qëllim pakësimin e pengesave shoqërore dhe ekonomike dhe përparimin e përfshirjes, barazisë gjinore dhe trajtimit të barabartë gjinor.
- h) Ngritjen e një ekonomie kujdesi me në qendër trajtimin e barabartë, barazinë dhe prosperitetin e përbashkët, duke punuar me punonjësit e kujdesit përfshirë punonjësit e papaguar të kujdesit; përfituesit e kujdesit dhe ekonomistët feministë.
- i) Rritjen e kapaciteteve të shërbimeve dhe institucioneve të kujdesit për përballimin e kostove të drejtpërdrejta të operimit.
- j) Përcaktimin, monitorimin dhe zbatimin e standardeve kombëtare për shërbimet cilësore të kujdesit për fëmijën, bazuar në praktikat më të mira të mbështetura në prova, të cilat mbulojnë nivelet e plotësimit me staf, trajnimit, menaxhimit dhe ofrimit të shërbimit
- k) Vënien në zbatim të politikave dhe programeve, përfshirë masave fiskale (p.sh. tatime) miqësore për kujdesin dhe me përgjigjshmëri gjinore, që synojnë gratë që jetojnë me të ardhura të ulëta dhe familjet e tyre, me qëllim ndihmën lidhur me kostot e dhënies së kujdesit.

Key Recommendations

Është momenti i duhur për rishqyrtimin e prioriteteve ekonomike dhe që Qeveria e Shqipërisë të investojë në ngritjen e ekonomisë njerëzore feministe që funksionon për të gjithë qytetarët, përfshirë gratë më të varfra dhe grupet e marginalizuara. Studimi propozon gjashtë veprimet e mëposhtme për eliminimin e hendekut ndërmjet të pasurve dhe të varfërve dhe për të ndihmuar në realizimin e të drejtave të punëtorëve/ofrueseve të kujdesit të papaguar, duke pranuar rëndësinë e kujdesit për mirëqenien e shoqërisë dhe ekonomisë në Shqipëri.

1. Investimi në sistemet kombëtare të kujdesit për fëmijën (përfshirë lloje të tjera kujdesi) me qëllim trajtimin e përgjegjësive joproporcionale për punën e kujdesit që ndërmerren nga gratë dhe vajzat

Qeveria duhet të investojë në sisteme kombëtare universale të kujdesit për fëmijën. Sistemet kombëtare të kujdesit për fëmijën duhet të bëjnë investime për ofrimin e kujdesit universal për fëmijën, kujdesit universal për të moshuarit dhe kujdesit për personat me aftësi të kufizuara. Këto duhet të përfshijnë edhe akses në kujdes shëndetësor dhe arsim cilësor, si dhe në ofrimin e mbrojtjes sociale universale, si pensione dhe përfitime për fëmijët.

2. Fundi i pasurisë ekstreme për t'i dhënë fund varfërisë ekstreme

Me qëllim rritjen e investimeve në kujdesin për fëmijën, qeveria duhet të ndërmarrë hapa të rëndësishëm vendimtarë duke taksuar pasurinë, të ardhurat e larta dhe duke trajtuar boshllëqet dhe rregullat e papërshtatshme tatimore që i lejojnë korporatave dhe individëve të pasur të mënjanojnë përgjegjësitë e tyre tatimore.

3. Hartimi i legjislacionit për mbrojtjen e të drejtave të të gjithë personave që bëjnë punë të papaguar kujdesi dhe sigurimin e pagave dinjitoze për punonjësit e paguar të kujdesit

Në kuadër të sistemeve kombëtare të kujdesit

për fëmijët, qeveria duhet të sigurojë politika ligjore, ekonomike dhe të tregut të punës që mbrojnë të drejtat e të gjithë ofruesve të papaguar dhe punonjësve të paguar të shërbimit, dhe të monitorojë zbatimin e tyre me qëllim që të gjithë punëtorët e papaguar të kenë akses në ndihmë ekonomike apo një pagë dinjitoze, si dhe të punojë për eliminimin e hendeqeve gjinore të pagës.

4. Të garantohet që ofruesit e kujdesit kanë ndikim mbi proceset vendimmarrëse

Governments must facilitate the participation of unpaid carers and care workers in policy-making fora and processes at all levels and invest resources into collecting comprehensive data that can better inform policy making and evaluate the impact of policies on carers.

5. Kujdesi duhet të marrë vlerën e duhur në politikat dhe praktikat e biznesit

Bizneset duhet të kuptojnë vlerën e punës së kujdesit dhe të ruajnë mirëqenien e punonjësve. Shoqëritë dhe bizneset duhet të marrin përgjegjësitë e tyre dhe të japin kontribut për përmbushjen e OZHQ-ve duke paguar pjesën e tyre të drejtë të tatimeve, duke zbatuar praktika punësimi miqësore me familjen si orar fleksibel pune dhe leje të paguar, dhe duke përdorur reklama progresive dhe komunikim publik për të sfiduar shpërndarjen e punës së kujdesit në bazë të gjinisë.

Hapat e mëtejshëm

Agjenda e punës kërkimore në të ardhmen do të përfshinte zhvillimin e një modeli ekonomik që përfshin efektet e shumëfishta të infrastrukturës së kujdesit universal për fëmijën: hapjen e vendeve të punës, uljen e varfërisë, pjesëmarrjen në fuqinë punëtore, barazinë gjinore, ndryshimin e modeleve të konsumit, kapitalin e përmirësuar njerëzor dhe produktivitetin në punë, si dhe mundësitë e barabarta për fëmijët në periudhën afatgjatë.